

НАЦИОНАЛЕН АКАДЕМИЧЕН ТЕАТЪР "ИВАН ВАЗОВ"

ЗАСЕДАНИЕ НА ДИРЕКЦИОННИЯ СЪВЕТ

София, 31 януари 1979 година

СЪДЪРЖАНИЕ

ДНЕВЕН РЕД	4 стр.
ПРИСЪСТВУВАЩИ	5
ОТКРИВАНЕ	
предс. Дико Фучеджиев	5
ПЪРВА ТОЧКА	
ИЗКАЗВАНИЯ	
Филип Филипов	6
Александър Панков	9
Мирчо Доков	10
Васил Стойчев	11
Александър Григоров	12
Любомир Кабакчиев	15
ЗАКЛЮЧИТЕЛНО ИЗКАЗВАНЕ	
предс. Дико Фучеджиев	15
ВТОРА ТОЧКА	
ИНФОРМАЦИЯ	
Снежана Гълъбова	16
ВСТЪПИТЕЛНО ИЗКАЗВАНЕ	
предс. Дико Фучеджиев	20
ИЗКАЗВАНИЯ	
Кирил Неделчев	21
Васил Стойчев	32
Антония Каракостова	35
Банчо Банов	37
Николина Лекова	39
Крикор Азарян	39
Мирчо Доков	41
Снежана Гълъбова	44

ЗАКЛОЧИТЕЛНО ИЗКАЗВАНЕ

предс. Дико Фучеджиев 44

Мирчо Дсков 52

ЗАКРИВАНЕ

предс. Дикс Фучеджиев 52

ЗАСЕДАНИЕ НА ДИРЕКЦИОННИЯ СЪВЕТ

Стенографски протокол

София, 31 януари 1979 година

/Открито в 17,05 часа/

- o -

Д Н Е В Е Н Р Е Д

1. Приемане на програма за месец март.
2. Обсъждане на състоянието на музея към театъра.

- o -

ПРИСЪСТВУВАТ:

Дико Фучеджиев - председател

Любомир Кабакчиев

Васил Стойчев

Юри Ангелов

Николина Лекова

Крикор Азарян

Филип Филипов

Георги Бакърджиев

Александър Григоров

Александър Панков

Мирчо Доков

Сашка Александрова

Антония Каракостова

Банчо Банов

Кирил Неделчев

Снежана Гълъбова

- 0 -

О Т К Р И В А Н Е

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Откривам заседанието на дирекционния съвет с дневен ред от две точки: първо - обсъждане на състоянието на музея към театъра и второ - приемане на програма за месец март.

Има ли някакви предложения по дневния ред?

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Имам предложение да разменим точките - първо да гледаме програмата, за да може после които имат работа, да си отидат.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Добре, разменяме ги.

По първа точка - програмата за месец март - има ли някакъв бележки?

ИЗКАЗВАНИЯ

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Проектът е много добър направо казано. Смятам, че ако можем да направим за това време "Опит за летене" и на 28-и да бъде премиерата, ще бъде добре. Разбира се нямаме основание да смятаме, че не би могло да стане, освен ако се явят някои непредвидени обстоятелства, защото човекът е слязъл вече на сцената, но може и малко да рипне назад с една седмица. Ако стане така, дори и с една седмица, не променя нашия график и това е добре, ще можем след "Майор Барбара" да подготвим поне откриването на сезона или пък евентуално дори до края на сезона да излезе другата пиеса.

Искам да ви докладвам, другарю директор, във връзка с "Унижените и оскърбените". Не бих могъл да кажа, че младият човек Константин Данев не е вложил усилия, но не мога да кажа, че е вложил достатъчно усилия. Винаги в такъв случай, аз пред него говоря на няколко пъти, този, който влиза в готов спектакъл, влиза по-лесно. Не е вярна тезата на актьорите, че е по-трудно. Защото вече всичко е изяснено - и мизансцен, и взаимоотношения - и остава само да се научи текстът. Те ако бъдат в един европейски театър, трудно ще защитят себе си, когато на третия, четвъртия, петия ден не могат да се явят с един текст и с помощта на суфльора да могат да го кажат. Вярно, че текстът е огромен, вярно е, че текстът е накъсан.

Какво исках аз от ръководството на театъра в лицето на заместник-директора, диспечера и завеждащ постановъчната част?

Най-изгодните условия за театъра, да не пречим в никакъв случай на неговия ритмичен ход към сложността около прегледа и завършване на сезона. Това е последната година, предполагам, в която театърът ще бъде в напрежение. Иначе по-ритмично ще вървят нещата. Ние знаем защо. Имаме и чествуване, и преглед на българската драма, и много други грижи около заетостта на състава.

Аз предлагам в две репетиции, маркиран декор, без да се отнема от репетиционния период на "Опит за летене", между един и половина и четири и половина да мине актьорът с партньорите си. И то не точно от един и половина като се наобядва^т да речем от два и половина до четири да мине два пъти. И един път - вече без това не може - да се построи декорът и да се направи техническото му възобновяване.

АЛЕКСАНДЪР ГРИГОРОВ: Значи на същия ден и спектакъл да има вечерта.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Не, ~~не~~ може да се възстанови, Сашо. Вероятно се налагат и поправки, защото хората тука знаят колко огромен е спектакълът.

По такъв начин ние с нищо не пречим на "Опит за летене" освен с тази техническа репетиция, която пак би могла да стане със съкращаване на "Опит за летене" само с един час - вместо да свършат в един и половина да свършат в 12 и половина, за да може да се построи декорът, да се махне декорът и да се нареди вечерното представление. По такъв начин никак не пречим на "Опит за летене"

Ако това е невъзможно, аз приемам тезата на ръководството и ще го направим тогава, когато излезе "Опит за летене". Но аз смятам, че е възможно и не бива тази нагрявка, която се получи и от Косьо Цанев, и - тука откривам една скобичка и трябва да кажа, че през това време, когато установявахме спектакъла, Косьо

Цанев излиза в две постановки на телевизията. Аз не казвам да не излиза. Напротив, аз насърчавам нашите актьори да участвуват в киното - смятам, че е правилно - в телевизията, в радиото. Но това трябва да става така, че външната нагрузка да не пречи на работата им в театъра и два пъти да вършат своята работа вътре в театъра.

Какво е моето предложение?

Моето предложение е на 27 февруари - тогава ли е представлението?

САШКА АЛЕКСАНДРОВА: На 17-и.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: На 17-и. А другото кога е?

ОБАЖДАТ СЕ: На 27-и.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: На 27 февруари ние бихме могли да излезем ~~при тези условия~~ при тези условия, които аз предлагам: две репетиции с маркиран декор в междинното време, Мирчо и другарю Панков, и една пълна техническа репетиция с актьори, която пак без да пречи на "Опит за летене", като помоля ръководството на театъра, ако има възможност, само един час по-рано да свършат на сцената. Мисля, че е по-изгодно.

Това са моите предложения. Ако това е невъзможно, другарю директор, ще минем след като излезе "Опит за летене", тогава вече с едни нормални репетиции.

Актьорите от "Унижените и оскърбените" отначало правеха много недвусмислени бележки на Косьо Цанев за това, че той не си знае текста. Разбира се той излиза с тезата, че трябва да мине нормалният процес. Така текст не можел да учи. Обясних му на момчето и актьорите му обясняваха.

Сега нашите актьори в лицето на Жоржета Чакърва развиват теза, която аз в никакъв случай не мога да приема - десет пълни репетиции да имало на сцената с всичко не знам какво си!

Първо, моите спектакли, които правя по един консервативен

начин, но плезен консервативен, са здраво зафиксирани. И другият спектакъл, ако не беше Косьо Цанев, тука има мои актьори, с които съм работил, да речем, ако вие кажете утре "Арко Ирис", без репетиции смятам, че ние можем да го играем. Без репетиции!

Тука не можем да го играем, защото Косьо Цанев не е готов. Всичко друго също бихме могли да направим.

Извинявайте, че така дълго ви обяснявах, но аз исках да ви кажа изчерпателно как стоят нещата.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Да. Какво е мнението?

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Любчо Кабакчиев и Васил Стойчев могат да кажат. А, Любчо Кабакчиев не участва

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Какво е мнението на Панков?

АЛЕКСАНДЪР ПАНКОВ: Декорът е запазен, другарю директор, и с една техническа репетиция смятам, че можем да го възстановим. Въпросът е, че вечерният спектакъл трябва да бъде много лек. Трябва да го изберем такъв, че да е много лек и да можем да успеем с него.

АЛЕКСАНДЪР ГРИГОРОВ: Т.е. коя пиеса виждаш тука? "Тази малка земя" може би.

АЛЕКСАНДЪР ПАНКОВ: Да.

ВАСИЛ СТОЙЧЕВ: За 27 февруари ли?

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Да. За 17 февруари, другарю Стойчев, няма да бъде реално. Ще измъчим и актьорите.

А за техническата - когато вие кажете.

"Тази малка земя" може да бъде тогава.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Тогава две репетиции ще имате.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Не, другарю директор, аз ще правя икономични репетиции от пет до шест.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Малко ще се стекчат струва ми се така.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Аз няма да правя всеки ден репетиции, другарю директор, а както е удобно. Аз не искам да измъчвам нито актьори, нито никой. Казах кога може да стане.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Какво е мнението на Доков и на Панков?

АЛЕКСАНДЪР ПАНКОВ: Аз казах вече, че може, другарю директор.

МИРЧО ДОКОВ: Не познавам декора в какво състояние е, но той трябва все пак да се провери. Дълго време все пак не е играна пиесата и може би има някъде нанесени щети на декора. В такъв случай трябва да се поправи, да се опресни.

АЛЕКСАНДЪР ПАНКОВ: Ами с Кирчо ще го прегледаме предварително и ще опресним някои работи.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Смятам, че мостът не е в движение и може да стане.

МИРЧО ДОКОВ: Това са стоманени конструкции и може да са ръждясали. Къде е захвърлен не знам. Аз само така казвам без да знам още.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Не може да бъде захвърлен.

МИРЧО ДОКОВ: Някъде на двора. Трябва предварително да се прегледа и да се направи точна справка.

КИРИЛ НЕДЕЛЧЕВ: Като имам пред вид, че мостът е на две години...

АЛЕКСАНДЪР ПАНКОВ: НИЕ МОЖЕ ПРЕДВАРИТЕЛНО ДА ГО ОПРЕСНИМ преди тази дата.

МИРЧО ДОКОВ : Да, разбира се.

АЛЕКСАНДЪР ПАНКОВ: От понеделник, фактически от вторник ще почнем опресняването на декора.

МИРЧО ДОКОВ: Само трябва да отбележим, че декорът на "Опи за летене" е твърде трудоемък, особено монтирането на долната

част.

ВАСИЛ СТОЙЧЕВ: Аз бих искал да ви попитам, другарю Филип-пов, за 17-и категорично ли е невъзможно да се даде, защото сега, както вървят репетициите в момента, всяка вечер правим репетиции от 5 до 6, първо действие днеска също репетират, вчера мина добре репетицията на първо действие и Косьо Цанев почти беше готов за действието.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Първо действие не е цялата пиеса.

ВАСИЛ СТОЙЧЕВ: Да, разбирам ви, има второ и трето.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Аз казвам реалното, като няма да слагам всеки ден репетиции. Заедно ще се уговорим с актьорите за репетициите.

ВАСИЛ СТОЙЧЕВ: Защото стиването чак на 27-и накрая на месеца ми се вижда много дълго с това възстановяване. Да не се разводни работата.

Ако успеем да го направим преди това, до 17-и, да се стегнат хората, ако смятате, че ще може, мисля, че ще бъде по-лесно. Още няма да е навлязла другата пиеса в такъв напрегнат период. Сега ще бъде по-лесно.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Ние нямаме никъде "Тази малка земя". Аз гледах програмата. Всички представления са много тежки.

ВАСИЛ СТОЙЧЕВ: Да, виждам програмата. "Когато гръм удари?" - на 7-и.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Тогава още един вариант предлагам, ако на 7-и правим "Когато гръм удари". Аз предлагам след представлението на 7-и да направим техническата репетиция. А на "Всичко в градината" с актьорите и техническа да направим. Тогава би могло да стане.

ВАСИЛ СТОЙЧЕВ: И да бъде репетицията преди "Унижените и

оскърбените" на 17-и, събота, втора репетиция.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Ние решихме тук с техническите едната да направим вечерта на "Когато гръм удари", а на "Всичко в градината" - между 1 и 4, както тука ние се споразумяхме с директора, със завеждащ постановъчната част. И това е най-минималното нещо, което се върши.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Т.е. на "Опит за летене" няма да се пречи.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Няма.

АЛЕКСАНДЪР ГРИГОРОВ: Освен на 17-и в деня на представлението.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Не бе, Сашо. Ние се споразумяхме. На 7-и има вечерта, на 13-и ще има техническа и с актьорите от 12 и половина до 4 и половина.

ВАСИЛ СТОЙЧЕВ: А на 17-и вечерта сцената ще бъде на разположение на "Опит за летене".

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: А на 17-и вечерта - представление. Така ли?

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Да.

АЛЕКСАНДЪР ГРИГОРОВ: Между 17-и и 27-и са десет дни и не е малко време за един такъв случай. Удължава се доста. Но ще бъде ли фатално, ако на 27-и не се играе, а се играе два дни по-късно, на 1 март?

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Нищо не е фатално.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: За два дни няма голямо значение.

АЛЕКСАНДЪР ГРИГОРОВ: Тъй като на 27-и ще направим една корекция във февруарската програма, ще играем "Протокол на едно заседание" и имаме задължение вече по линия на културните мероприятия в окръга да се излезе с пиеса на Яворов в Самоков.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Значи на 17-и ще бъде първото представление, след това на 1 март и след това на 13-и.

Какви други съображения има по програмата?

АЛЕКСАНДЪР ГРИГОРОВ: Другарю Фучеджлев, вие бяхте казали да разговарям с др. Киселов за евентуално по-рано излизане. На него сега му е трудно да каже това. Но той има пред вид този въпрос.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: На 25-и закрито представление.

АЛЕКСАНДЪР ГРИГОРОВ: Да. Искаше три закрити, определяме две. А другите, които иска за срещи с публиката, ще направят сутрин, пак с публика.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: Добре е, другарю директор, три закрити да се дадат за "Опит за летене", независимо че се е съгласил режисьорът. Едната репетиция също да бъде сутринта закрита. Това е сложен спектакъл. Още повече го гласим за прегледа и трябва да бъде достатъчно изпияпан.

АЛЕКСАНДЪР ГРИГОРОВ: В такъв случай тука ще се направи някакво разместване на 24-и да има закрито, тъй като неговото желание беше три закрити представления да има. Значи на 24-и, 25-и и 27-и - вечерни закрити.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: А "Крал Лир" на 24-и?

АЛЕКСАНДЪР ГРИГОРОВ: Това ще предизвика едно разместване вече и от някоя пиеса ще намалим нещо.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Само с "Всичко в градината" ли въвви това? Само с едно представление?

САШКА АЛЕКСАНДРОВА: И с "Когато гръм удари". Но съм сложила и "Душата на поета".

ФИЛИП ФИЛИПОВ: "Душата на поета" може.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Тука някъде не може ли да се тури "Клопка".

САШКА АЛЕКСАНДРОВА: Не може другарю директор.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: "Клопка" може през март месец с "Унижените и оскърбените".

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Аз говоря за март месец.

ФИЛИП ФИЛИПОВ: "Душата на поета" може.

НИКОЛИНА ЛЕКОВА: Ами ако ще бъде "Унижените" на 1-и, значи ето на 1-и да се сложи.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Не може "Клопка" само едно представление, а "Милионерът" - седем пъти.

САШКА АЛЕКСАНДРОВА: "Когато гръм удари" мога да сложа пак, след като вече излиза "Унижените и оскърбените" и ще сложа "Душата на поета" с "Унижените и оскърбените" В такъв случай "Когато гръм удари", ще махна "Душата" и ще сложа "Клопка". Но се получават едно след друго две. А друга възможност абсолютно никаква няма.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Едното може да го пратим в Брезник. За "Клопка" говоря. Другарю Панков, имай грижата да отидеш до Брезник да видиш сцената. Мисля, че там ще може да се играе. Там ходи и Кюстендилският театър да играе.

Значи могат да бъдат едно след друго, като се има предвид, че едното ще бъде в Брезник. Брезник е на 50 км. Ще отидат там, ще го играят и ще се върнат. Значи "Клопка" на 7 в Брезник.

Има ли някакви други съображения?

МИРЧО ДОКОВ: Тогава е празникът на жените. Да не стане нещо тогава при нас.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Другари, аз си мисля, че 7-и е една опасна дата. По-добре тогава да отиде в Брезник на 6 март, защото там салонът има все пак 4-500 места. Защото на 7-и те може да се юрнат да празнуват 6 март.

АЛЕКСАНДЪР ПАНКОВ: По-хубаво е на 6 март, другарю директор и на 7-и тука.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Разбира се. Ще стане комбинацията. Значи на 6 март в Брезник. При това положение "Миллионерът" - 7, "Всичко е свършено" - 3, "Фантазиите" - 2, "Клопка" - 2 и "Душата на поета" - 2. Нали така.

САШКА АЛЕКСАНДРОВА: Да. "Емигранти" не съм включила, защото няма с какво да го вържа.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Оставете "Емигранти".

Другото се приема така, както е предложено.

Други мнения има ли? Няма. Приключваме.

Другарю Григоров и Сашке, програмата да се уточни окончателно, да се напише и да ми се предаде в окончателния си вид.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ: Аз имам една бележка, която се отнася лично за мене. Аз дълго време не играя "Деца на слънцето", защото се пазя за "Душата на поета", както е тука понякога. Ако има възможност...

САШКА АЛЕКСАНДРОВА: Сега през февруари, Любо, не съм го вързала и ще си играеш.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ: А добре. Ако играя поне един път, е добре, защото не съм играл доста време. Тогавя не реагирам нищо друго. Просто да не отвиквам от пиесата.

НИКОЛИНА ЛЕКОВА: Както и "Всичко е свършено". Ако има възможност още едно представление.

САШКА АЛЕКСАНДРОВА: Няма никаква възможност.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Другари, тука общественият актив повдига въпроса с участниците в "Крал Лир", че 6 представления за два състава били малко. Обаче изясни се въпросът. Иван Кондов няма да влезе в "Крал Лир". Повече представления, примерно 8, не

можем да слагаме защото Черкелов няма как да играе. Така че тези 6, които слагаме, са максимално.

Приключваме по този въпрос.

Минаваме към

В Т О Р А Т О Ч К А

Давам думата на др. Снежана Гълъбова да направи информация за състоянието на музея и какво трябва да се прави.

И Н Ф О Р М А Ц И Я

СНЕЖАНА ГЪЛЪБОВА: Другари,

Искам преди да докладвам да благодаря на дирекционния съвет за това, че отделя внимание и време да обсъди състоянието на музея при театъра.

Както е известно от практиката на музейното дело, всеки музей разгръща работата си в три основни направления:

- уреждане на архивен фонд,
- уреждане на експозиция по тематичен план и
- научно-популяризаторска работа в печата.

За да може да реализира своята дейност в цялост, за всеки музей, респективно за нашия театрален музей, е необходимо да има специалисти в конкретната област, имущество от експонати, средства, обзаведено хранилище, обзаведена зала за експозиция, публикации.

Какво имаме ние?

Имаме специалисти в областта на българския драматически театър, което значи преди всичко познаване на историята и проблемите на Националния академичен театър "Иван Вазов". Доцент Надеж-

да Тихова, доктор Иван Гърчев, Снежина Гълъбова. Искам да дам известна представа за тяхната компетентност в тази област.

Тихова издаде в своя редакция преработени и допълнени лекциите по история на българския драматически театър на професор Пенчо Пенев - най-добрият труд, излязъл досега у нас като цялостна история, включително на нашия театър, заедно с много други нейни статии и монографии.

Гълъбова и Гърчев 13 години събираха данни и издадоха в около 700 страници единствената досега книга "Летопис на Народния театър "Иван Вазов" - една своеобразна история на този театър във факти, която специално в печата получи най-висока оценка. Разбира се отново заедно с редица статии и разработки.

Музеят на Националния академичен театър "Иван Вазов" има и свое имущество от експонати: над 10 000 броя снимки от постановки, отделни снимки на артисти в роли и от живота, оригинални скици от декори и костюми, костюми, афиши, програми, документи, предмети и пр. и пр.

Какво няма нашият театрален музей?

Няма помещение нито за хранилище, нито за експозиция. Няма и средства. Става дума за крупни средства за обзавеждане.

Какво представлява засега тъй нареченият музей на Народния театър?

Една абсолютно празна стая на петия етаж на театъра със струданияте експонати на пода, разпределени по видове. Ето тази купчина представлява снимките, другата - програмите и т.н. Нещо повече - дори и тази гола стая не е само на музея, защото едновременно с това е и склад на част от имуществото на домакинството и на част от чертежите и съоръженията на техническите служби, които работиха тука по време на реконструкцията.

Разполагаме с етаж на „Пол Андрей“ 1 и с къщата на народната артистка Марта Попова, завещана за музей на театъра, но теоретически. На етажа на „Пол Андрей“ са настанени Българският център на ИТИ и дирекция Театър на Комитета за култура. А къщата на Марта Попова ще трябва да претърпи сериозен ремонт.

Разполагаме също теоретически, т.е. с проект и макет, и за вътрешното обзавеждане на етажа на „Пол Андрей“.

Трябва да уверя съвета, че при наличното ползване и дума не може да става за сериозна музейна работа, нито пък за някаква оперативност в работата. Ако трябва примерно да изровиш от купа със снимки плика със снимките от постановката на „Големанов“ да кажем, трябва всичко да се обърне наопъки, да се разбърка и после пак отново да се слага в някакъв порядък. Изобщо да се прелива от пусто в празно.

Ето един съвсем пресен случай – за украсата по повод на 75-годишния юбилей на театъра изровихме всички снимки, от които се направиха увеличения, и след това трябваша три седмици, за да ги върнем по местата им.

И какво върши всъщност музейният работник? Хаби сили, нерви и време съвсем безрезултатно, а налице са само справките, които дава из историята на този театър за актьорите, за авторите и пр. и пр. на всички онези, които се интересуват от тези проблеми. Такива хора ежедневно се явяват – журналисти, театроведи, изследователи и други.

Да, но по някои експонати, които не винаги се оказват в купчината си, понеже всичко се разбърква, при случаи архивът се обогатява с някои допълнително закупени материали и се реставрира. В момента музея прави своята инвентаризация. Най-вече пише статии или прави някои по-сериозни разработки, както например се-

га аз си подготвям за издаване една книга - "Начало и развитие на българската комедия до 1918 година".

В заключение, за да учреди Националният академичен театър свой музей, а не музей в кавички, се налага да се осигурят първите необходими условия:

- Преди всичко реално помещение.

- Обзавеждане.

- Средства за обзавеждането.

- Поне още един сътрудник на щат в лицето - предлагам - на д-р Иван Гърчев като дългогодишен изследовател на живота на националния ни театър, с постоянен консултант на хонорар доцент Надежда Тихова. Защото дори в музей, посветен само на едно име - музея на П.К.Яворов или на Иван Вазов - работят по цели екипи музейни работници. А тука за цял театър, съграден от стотици творчески имена, само един единствен човек, т.е. аз, и когато от време-навреме привличам Гърчев за сътрудничество, има хора, които реагират дори и срещу това.

Моля най-настоятелно, докато се решат всички тези въпроси, които поставям, тъй като те са извън моите възможности и служебни права, за да се запази имуществото и за да се сложи някакъв ред, на първо време незабавно да се направят, макар и съвсем примитивни, рафтове в помещението, където сега е настанен музеят. Т.е. да се възстанови видът на стаята такъв, какъвто беше преди реконструкцията.

Моля също помещението да бъде освободено от имуществото на другите служби.

Ако дирекционният съвет не възразява, аз просто бих поканила всички да отидем и да видим на място как стоят нещата.

Това е, другари. Аз нямам какво друго да кажа.

Благодаря за вниманието.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Другари,

Преди да пристъпим към разисквания по въпроса, искам да направя едно пояснение, което е свързано главно с помещението.

Тука началният вариант беше, че тези помещения ще бъдат заети от ИТИ, докато мине конгресът на ИТИ, а след това ще се предоставят на нас за музей. Обаче Комитетът за култура в лицето на др. Писарев без изобщо да ме информират ~~и~~, без поне да ми се обадят и да ми кажат, че имат такова намерение, наместиха там служби от дирекция Театър и с това правят изобщо използването на тези помещения съвсем проблематично за нас.

Казвам това нещо, защото съществува и друг вариант с тази къща на Марта Попова. Ремонтът си е ремонт. Да кажем той ще се направи. Искам да вземете отношение удобно ли е да се възприеме един такъв вариант - в тази къща на Марта Попова да се направи музей на театъра. Аз не знам точно какво е вътре в къщата, това може да се види, но принципно поставям въпроса. Тука имаше едно голямо удобство, че е много тясно свързано с театъра, а там къщата е твърде много отдалечена. Аз нямам пред вид удобствата на музейния работник, а имам пред вид удобствата на тези, които ще ползват материалите на музея.

Повдигнат бе и въпросът за друг вариант - за къщата евентуално на Кръстьо Сарафов, която трябва да се отчужди и вероятно също да се ремонтира. Но това е малко по-сложен въпрос, защото отчуждаването е една процедура, която може да отнеме много време.

Казвам тези неща, за да ги имате пред вид, когато вземате отношение по музея.

И така имате думата.

Др. Неделчев.

ИЗКАЗВАНИЯ

КИРИЛ НЕДЕЛЧЕВ: Искам да добавя още нещо към вашето изказване.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Не се ограничавайте в рамките на информацията, която направи Снежана Гълъбова. Нейната информация беше повече за това, че няма помещение. Тука има и други работи, не само помещение.

КИРИЛ НЕДЕЛЧЕВ: Исках да добавя към вашето изказване още нещо. Струва ми се, че преди може би по-малко от година, аз ви информирах за едно предложение на Петя Герганова. Тука в дирекционния съвет аз направих тази информация. Става дума за това, което тя лично пред мен предложи. Това беше във връзка с поднасянето на един букет на 8 март у тях. Бях аз и Тодорка Ахтарова. Тя направи пред нас изявление, че предлага на Народния театър къщата на Стаматов ~~и да се включи~~ след нейната смърт да се включи в правото на владение на Народния театър, като стане къща-музей "Стаматов-Герганова", без да има никакви претенции за цялото имущество.

Даже тя ми каза следното - че ние трябва да съобщим дали Народният театър приема нейното предложение или ще предостави една година след нейната смърт цялото имущество на Държавния архив.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Официално тя не е направила такова предложение.

КИРИЛ НЕДЕЛЧЕВ: Не го е направила официално, но пред мен тогава го направи.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Ръководството на театъра не може да вземе отношение по ненаправено заявление.

КИРИЛ НЕДЕЛЧЕВ: Да, това може да ѝ се каже.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Ако вие намерите деликатен начин да ѝ кажете, че трябва да направи официално предложение пред ръководството на театъра, ще бъде добре.

КИРИЛ НЕДЕЛЧЕВ: Добре.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ: Не само това. Тя трябва да направи и нотариално завещание. Защото тя е направила завещание в полза на Съюза на артистите. Аз съм ходил там няколко пъти.

КИРИЛ НЕДЕЛЧЕВ: Тя го е направила пред нотариуса.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Любомир Кабакчиев казва, че е в полза на Съюза на артистите.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ: Да, обаче дали това е останало като краен вариант или се е отметнала и е скъсала завещанието, това не мога да кажа, щом миналата година, това е по-пресно, го е предложила на Народния театър.

КИРИЛ НЕДЕЛЧЕВ: Даже една картина на Руска Маринова, на която тя е в роля от "Дванайсета нощ", предложи да даде безвъзмездно на Националната галерия. Това го е предложила на директора на Националната галерия Гоев, с когото съм състудент и ми каза това.

Тя беше много щедра в нейното изказване и каза, че е направила наистина пред нотариуса такова завещание с такова условие: ако в една година Народният театър не приеме къщата във владение, ще остане към държавния фонд.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Ние можем ли да направим такава проверка?

АЛЕКСАНДЪР ГРИГОРОВ: Другарю Фучеджиев, аз мисля, че това е един малко деликатен въпрос, защото се касае за още жив човек.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Да. Оставете сега този вариант.

Да обсъждаме другото.

КИРИЛ НЕДЕЛЧЕВ: Тогава аз предлагам да ви информирам от-
ново.

Аз искам да продължа по-нататък. Трябва с известна горча-
вина да кажа, че музеят за 75-годишнината на театъра не ни свър-
ши такава добра работа, както би трябвало един музей на един теа-
тър, собствен музей и собствен театър да свърши.

Какво не свърши според мен музеят?

На мене ми се струва, че за 25-годишното съществуване
или ръководене на музея от др. Гълъбова трябваше поне най-минимал-
ното да има в един музей, както беше взето решение навремето -
да има поне три комплекта със снимки от всеки спектакъл и поне
единият пакет да не се отваря, т.е. да бъде неприкосновен. И ко-
гато поискаме за дадено нещо, особено пък когато става дума за
една кръгла годишнина като юбилей, не да търсим най-различни учес-
ници и материали от книги, да правим снимки, които не бива изоб-
що да се правят, тъй като те ги правят обикновено за престъпници
или не знам за какво. Ние направихме за някои такива компромиси,
които не бива да се правят и да се показват в един национален те-
атър.

Но ако ние имахме един порядък в този музей от тази кате-
гория, за която аз ви говоря, не искам да огорчавам никого, щеше
да бъде друго. На мене ми се щеше да има поне най-минималното нещо
което трябва да има един музей. Аз не знам дали само една книга
или една история да се напише за него, но пишейки се история,
успоредно с тази история вървят и материали, които обездателно
трябва да намерят осъществяване в нея или пък по-късно, когато
ние искаме да разкрием тази история, макар и в непълна експози-
ция, музейна експозиция не, а просто една изложба с по-сбран ха-

рактер, ние не можахме да го намерим. Ние се лутахме и просто едва ли не, както казват французите, сами си създадохме затруднения и сами се мъчехме да ги преодоляваме. А ако ние имахме напън от всичко, което да го изведем и да го излъчим със сигнатури и т.н., това щеше да стане много по-лесно и по-просто и далеч по-качествено.

Тази е втората ми бележка.

За музея на Яворов, доколкото съм запознат, понеже имам някакви контакти, положението е друго. Там е музей на българската литература и затова има много сътрудници. Не е само музей на Яворов.

За помещението наистина трябва да кажем, че то ще ни ограничава да се разопакова нашият музей. Между другото с много голяма скръб бих ви казал за онова, което искам да споделя, защото става дума за него, може да е неприятно за др. Гълъбова, но тези картини, които ние извадихме от евакуираните сандъци, бяха в много вандалски начин натикани в тези сандъци, извинявайте за изразите, и сега има картини, които трябва да се реставрират и то много сериозно. Аз ви говоря за картини от порядъка на тази, която е тук в нашата заседателна зала, живописни картини, картини, които са изобщо уникални. Едно време театърът е имал за задача да купува картини от големи художници, портрети на артисти, портрети в роли и тези картини имат една стойност от голям порядък и сега представляват ценност, която трудно може да се оцени. Ами един Фалстаф, който оставиха в галерията, беше наша собственост. Но картини от тази категория ние трябва сега да ги реставрираме и да ги съхраняваме добре.

Поради това, че са били лошо опаковани, лошо съхранявани, те са в такова състояние, че аз също бих ви предложил да се качим горе и да ги видите.

По-нататък бих казал, че другарката Гълъбова би могла да се заеме и да извади нещата от сандъците, да ги знае кои къде са, да си възстанови някои работи. Тя е забравила какво има и какво няма, или в какво състояние са. Ние отворихме само един сандък, защото все пак трябваше да аранжираме някои неща в театъра, да ги експонираме, за да се получи известен аромат, известен живот в този театър, за да си видим стойностите. Но аз имам чувството, че има още доста сандъци неотворени и в тях може би още някои недоразумения ще се намерят още картини също ще има за реставриране.

Много се извинявам...

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Стига сте се извинявали! Много деликатни ставаме! /Весело оживление/ Тя не си гледа работата както трябва, а вие се извинявате! Много деликатни станахме.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ: Ще говоря сега спокойно, защото помещението е взето долу и без моето знание, така че сме като изпъдени, макар че ще се борим и ще видим как ще ги пълдим след това.

Но сега при това положение аз бих могъл да твърдя, че това не става за музей, както твърдя от самото начало. Но нека да започна цялостно.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Ти, като твърдиш, че не става за музей, аз те подозирам, че искаш да го вземеш за Съюза на артистите.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ: Не, аз ще кажа какво искам да обясня.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Аз за това исках специално да присъствуваш, защото искам да знам твоето мнение.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ: Аз затова искам да кажа и при това по-робно. Но щом от там трябва да почна разговора, нека да го почна от там.

Аз мислех, че тази къща я бяхме взели цялата. Тя беше

предвидена за събаряне. Аз съм го обяснявал това, Тя беше определена за събаряне с оглед на оформянето на площада на Народния театър и тя влезаше в площада на Народния театър. Ние спасихме тази къща чрез другаря Живков. И вие си спомняте, че тя беше евакуирана за да се събаря. Останаха само две семейства, които по-късно изведохме. Но когато се боядиса и горе-долу се приведе в приличен вид се оказа, че тя е много желана и изведнъж се намести градският съвет за култура. Аз предложих тогава на управление Театър да вземат те горните два етажа, а долните три етажа ние, за да може да се работи съвместно, което беше най-разумното. Народния театър го устройват два етажа, нас ни устройват два етажа, като партерния етаж го бяхме определили за архив, какъвто имаме и който е горе-долу в това състояние, в което е музеят, само че има и за библиотека-читалня. Т.е. целият партерен етаж, който гледа насам, да бъде една читалня с всички световни списания, за да могат артистите на всички театри да отиват и поне картинките да гледат, ако не четат. Това беше намерението ни.

След това си спомняте, че по указание на др. Йорданов се реши полсвината не, но да се направи опит за музей.

Историята започна от тука поради липсата на всякаква друга възможност. Имаше решение на Секретариата музеят на български театър и основно на Българския национален театър да се създаде в град Шумен в една изумително хубава сграда - сградата на окръжния комитет на партията, който се премести, която сграда е била някога на съдебната палата. Това е една сграда, която сте виждали и която прилича на Смолни. Аз ходих да я видя. Там можеше да се създаде и камерен театър и наистина мащабен музей. Великолепна сграда.

За съжаление сега я взеха художниците, след като ние се отказахме.

Но понеже др. Йорданов не е бил на заседанието на Секретариата, когато е взето това решение, той след това обяснява, че този музей трябва да бъде в София, се решава да не бъде в Шумен. Тогавя той ни насочи, и др. Фучеджиев и нас, които работехме там, да направим поне начало на музей, за да сме започнали. И нещата спряха до тука. Сега виждате, че и дирекция Театър е там.

Защо мисля, че не е удобно? И сега вече искам да си кажа мнението за нашия музей - една наша много обща и голяма болка, една наша мечта вероятно от 20 години насам да направим такъв музей.

Аз мисля, че първото нещо, което ни липсва на нас за музей, не е помещението, а концепция за музей - какъв трябва да бъде този музей, какво трябва да се направи.

Тука Снежа очерта няколко насоки. Аз бих искал също да кажа нещо по това. Един музей трябва да има първо своята представителност, своята представителна страна, т.е. да се изложат ония експонати, които ние считаме, че ще влияят върху съзнанието на хората.

Второ, трябва да има своята научна страна, т.е. където да работят хора и да се занимават със строго определена научна работа, да бъде своеобразен институт.

И трето - да бъде своеобразен архив, който при нужда да дава възможност от него да черпят и научните работници, и всички ония, които популяризират театралното изкуство.

За съжаление ние не сме направили нищо в тези три посоки освен книгите, за които спомена тука Снежа, но които не са плод на работата в нашия музей.

За първата страна, изобразителната, ние сега трябва да изхождаме от реалното положение според мене. Ние би трябвало да поставим експонати там, където има възможност и където минава

публика. Т.е. онези картини, за които тука говори Кирчо, според мене особено за тези, които не са много ценни, защото има и четвърта и пета страна - за съхраняването на всички тези експонати, стъкла и т.н., има въпроси за климатична инсталация, има въпроси за депото и т.н. Аз всичко това го прескачам, което изисква специална и особена подготовка. Тези експонати, които ние имаме и не представляват особена ценност, би трябвало да им намерим места някъде по фойетата по примера на московските театри, на които големите артисти стоят по фойетата, за да могат да бъдат виждани от хората и да се запознават със своеобразната история на театъра.

Ние бихме могли да направим това с неценните картини, защото ако някой ги окраде, няма как да отговоряме. Неценните картини и в съюза, и в дирекцията на театъра да ги поставим с оглед идването на гости. Т.е. онези места, които са видими от зрителите и от гостите в максимална степен би трябвало да се украсят с тези картини в максимална степен според нашите възможности сега.

Второ, аз мисля, че това помещение, което имаме горе, би могло да бъде само един своеобразен архив и да не се ползва за нищо друго. Затова искането за рафтове и т.н. навярно трябва да се удовлетвори, защото аз се качвах в музея, Снежа я нямаше - всичко е нахвърляно и ще се погуби абсолютно. Така че и архивната страна на музея ще се загуби.

Колкото за тези къщи, за които стана дума - за къщата на Марта Попова и особено за къщата на Кръстьо Сарафов, аз ходих да я видя, това са къщи, които биха могли да бъдат ползвани само експонатно за съответния артист, а не за един национален театър, където евентуално биха могли да работят научните работници, които се занимават с историята на театъра. Т.е. ако ние вземем къщата

на Кръстьо Сарафов, бихме могли да наредим експонатите само на Кръстьо Сарафов или на Петя Герганова и Стаматов в къща-музей специално за тях. Това обаче много усложнява живота ни. Аз съм водил с др. Герганова няколко разговора - и това го казвам пред микрофона - за съдбата на техния утрешен дом, с въпроса е запознат и комитетът, и конкретно др. Бербенлиев, който отговаря по тези проблеми, но там също би могло да стане само това.

Може би би трябвало да се насочим към къщата на Сарафов, която е най-подходяща и за която няма да има спор, че ще се установи да бъде музей. Никой няма да реагира и бихме извадили едно разрешение бързо, където биха могли да работят хората, които ще се занимават с историята на театъра. Т.е. там да стане своеобразен център, който може да се свърже и с ВИТИЗ, и с нашия съюз, там да работят двама или трима души, които ще се занимават с историята на националния театър конкретно.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: А не може ли в къщата на Марта Попова?

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ: Вероятно и там би могло. Понеже не съм ходил сега да видя. Ходил съм някога у тях, но доколкото си спомням, беше по-малко.

ОБАЖДАТ СЕ: Тя е на 57 квадрата.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ: Аз бих искал да обърна внимание на още една къща, щом говорим за това. Много пъти съм си мислил и ходих веднъж да я търся къщата на Лилиев. Тази къща, доколкото знам, никой не я ползва. Тя е може би много съборена. На Лилиев и българските писатели, и българските артисти са страшно много задължени. Бихме могли да намерим малко време и да отидем да я видим. Може би там би могло да се направи нещо.

Та какво предлагам?

Всегашната зала горе, където е музеят, да се направи така

че да се направи като депо и като архив. Ние не можем само да се вайкаме, че няма. Няма да имаме още 20 години. Известно е това. Националният музеен комплекс се отложи. Какво да направим! Аз бях един от тези, които реагирах за отлагането му официално, защото мисля, че не му е там мястото, където е сега определено. Докато сега се строи конгресно-концертният център, никой няма да ни строят музей, нито каквото и да искаме друго.

Затова, изхождайки от реалните условия, предлагам:

Първо, това горе да се ползва като депо и архив, място за архивни материали, подредени обаче. Ако те стоят, Снежа, така, както сега стоят тези пакети на земята, ние до една година няма да имаме никакви материали.

СНЕЖАНА ГЪЛЪБОВА: Точно така.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ: Това нещо иска малко усилия. Не е толкова трудно да се накарат нашите дърводелци да направят каквото трябва.

СНЕЖАНА ГЪЛЪБОВА: Аз това искам. Друго не искам.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Това искаш, ама чакаш всичко да ти свършат другите! До това се свеждат твоите искания! Аз ще кажа после за теб.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ: Това е най-малкото. Ще се направят рафтове с депо и с архива.

Второ, това, което в началото говорих, да де направят ония възможни експонати. Ние правим по всеки повод изложби. Сега правихме за 75-годишнината със снимкови материали. Какво ни пречи да правим периодически такъв род изложби постоянно, през които минава зрителят. Да стават в фойетата - от най-долното до най-горното, където биха могли да се поставят даже костюми на артисти, защото имаме пет костюма като национална ценност. На втория балкон биха ли могли, Кирчо, да се поставят? Навярно биха могли

в едни стъклени витрини.

КИРИЛ НЕДЕЛЧЕВ: Да, с удоволствие тези статуи на Любомир Димитров бих ги изхвърлил и бих сложил два костюма на Сарафов.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ: Разбира се. На втория балкон фойетата са достатъчно широки, този балкон се посещава от младостта. Един костюм на Сарафов и един друг костюм вече действуват възпитателно и действува като музей. Т.е. експонатното дело ние бихме го започнали във фойетата си.

И аз предлагам, понеже ще идват много чужденци тази година, в някои от нашите стаи ние изровихме някои неща. Например ние открихме на Кисимов, колкото и да е странно, от "Голяма грижа" в ахтополската почивна станция, бараките, от трапезарията, където гниеше един великолепен портрет на Кисимов. И хиляди хора са минавали от там, но никой не каза това да се запази. Случайно го видях и казах: връщайте го това в София. И сега той виси на коридора - чаплиновски. Нямаше да го има, ако се бяхме забавили.

КИРИЛ НЕДЕЛЧЕВ: В целия ръст.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ: Да, в целия ръст.

А колкото до третата част - научноизследователската - на работата, аз бих казал, че ти можеш да си я вършиш тука.

Не знам дали има нужда от консултанти в този смисъл от др. Тихова. Не че не реагирам срещу нея, не ме разбирай лошо, защото тя ми се сърди при всяко споменаване на името ѝ, но ако са ни нужни материали, тя е преподавател в института, винаги биха могли да се вземат исторически изследвания и т.н. при нужда. Но щом ти работиш в този център, щом като Гърчев е привлечен като консултант, вие работете тука. Стая за научни изследвания имате. Тогава какво друго помещение трябва да се търси?!

И да завърша. Мисля, че ние все пак трябва, като се освободим малко, да огледаме и къщата на Марта Попова, и къщата на

Сарафов, и къщата на Лилиев, за да видим там какво конкретно бихме могли да направим за тях.

Аз прескочих въпросите за депото и хигиенните инсталации, защото нито съм специалист, нито вещ, но те са неща, които трябва да се обмислят.

ВАСИЛ СТОЙЧЕВ: Аз бих искал да спре вашето внимание върху три неща.

Първо за сегашното състояние. Всички го отчитат, щом както др. Гълъбова представя нещата така, че наистина сегашното състояние на музея и на експонатите, които ние притежаваме, е в едно такова ужасно положение. Аз бях много изненадан от това, че музейната сбирка е страшно бедна. Ние нямаме и най-елементарни неща, които би могло да се има от актьори, които са работили в театъра и които вече ги няма.

Във връзка с този филм, който аз се опитах да направя за тази годишнина и за срещата, която имахме с Олга Кирчева и Пенка Икономова, на мене ми трябваше да намеря някои снимки. Отваряхме пакети, каквито има класирани по името на актьора. Трябваше да ви кажа, че с много голяма изненада установих, че нито за Кисимов, нито за Трендафилов, нито за Йордан Матев, нито за Спас Джонев има какъвто и да е снимков материал. Да не говорим, че няма нищо друго, свързано с тях, с техния живот. За Спас Джонев, за Йордан Матев, за Петко Карлуковски, за Лео Конфорти има само по един некролог в този пакет и абсолютно нищо друго.

За Снежина, за Кирков - абсолютно никакъв снимков материал. Може би на друго място ги има, не знам. Но там, където са им определени местата и по азбучен ред, няма.

Да не говорим, че там има една почти смешна пакетчета за актьорите, които са сега в театъра. Поименно за всеки актьор има по един плик, но там има да речем две снимки на актьори, ко-

ито сега са първи актьори на театъра, от някакви пиеси, които са съвършено случайни. И снимка, попаднала случайно при Кираджиева и изхвърлена от рекламата, е минала в музея и така е останало.

Ясно е състоянието. Мисля, че да го обсъждаме много едва ли ще бъде полезно. Може би най-разумното да се види от всеки човек и да разбере докъде е стигнал музеят!

Второто нещо, което бих искал да кажа, след като тука др. Кабакчиев обясни, че ние сме загубили и това, което ни е било обещано от кщата, е това. Аз не знам, едно време бях при ремонта на театъра в тази комисия по ремонта - обществената, аз представях там театъра. Тука ставаше дума за тази къща, която сега е клуб на активните борци от Ленински район.

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ: Не може, изключено е.

ВАСИЛ СТОЙЧЕВ: Все пак аз мисля, че във връзка с тези годишнини трябва да се направи необходимото. В края на краищата животът изтласква някои неща. Клубът на активните борци може да се свърши дето се казва до десетина години. Не искам да кажа нищо лошо, не ме разбирайте така. Но ако се намери едно помещение и се постави въпросът много сериозно, може да се постигне успех. Да се даде едно друго помещение. То може да бъде навсякъде в Ленински район и да се предостави. Какво по-хубаво от този комплекс

ЛЮБОМИР КАБАКЧИЕВ: Предоставиха ни пет.

ВАСИЛ СТОЙЧЕВ: Какво по-хубаво от този комплекс, който се правеше тука около театъра, да бъде свързано всичко. Преустрои се улици, направиха се нови заведения. Имаме една такава разкошна ограда в съседство с театъра, която би могла да стане един великолепен музей, където да има и експонати, където да влизат и учаци се, да разглеждат тези ако щете и костюми. Тогава да се направи една много богата сбирка и да стане като национален музей, макар и на Националния театър музей. Ще изпълнява ролята и

на национален музей на театралното изкуство.

И тогава ми се струва, чеби било разумно къщите на Марта Попова, на Сарафов, на Петя Герганова да си бъдат къщи-музеи на съответните актьори, както си има на писатели, на художници къщи там, където е работил и живял, има някаква експозиция - но едновременно с това те да бъдат и филиал на музея на Националния театър "Иван Вазов" или на Националния музей изобщо на театралното изкуство.

На мене ми се струва, че трябва да се направи необходимото, да се направят постъпки, след като и комитетът сега ни взема тези помещения. Аз мисля, че комитетът би могъл да ни съдействува, пък и да се отнесе въпросът и до градския комитет на партията, и до Централния комитет, за да се направи възможното и тази сграда да се вземе. Според мене тя е най-разумното нещо, което би могло да се направи тука, за да се установи такъв музей, след като ние допуснахме доста грешки по отношение на този национален музей, който предлагаша да стане в Шумен. Ние тогава според мен не проявихме малко настойчивост и загриженост, защото идеята идваше от шуменските ръководители, те сами предлагаша това нещо да го направят, и го взеха от Съюза на художниците. Създадена е сега една разкошна галерия.

И като трето, което е задължително да стане сега според мене, като първа грижа, това е всичко онова, което го имаме като сбирка, като музей, което още не е извадено от сандъците от преди ремонта да се прегледа, да се направи една класификация, едно подреждане на експонатите, да се опишат, да се подредят по най-елементарния начин, за да могат да бъдат лесно и правилно използвани и едновременно с това да се мисли за тяхното съхраняване, защото аз мисля, че много от нещата там се погубват.

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА: Понеже аз мога да кажа, че съм имала доста тесен контакт с музея и нееднократно тука съм повдигала доста разтревожено въпроса, че състоянието на нашия музей спъва и пряката ни работа на литературното бюро, затова искам да започна от там, че действително ние можем да правим такива периодични експозиции в нашите файети, никой не ни спира, само че аз вече с такова нещо не се наемам лично. Много е хубаво да минава публиката през тях. Но за това нещо трябва да има човек, който да го върши. Такъв човек - смятам, че няма да бъде груба - искам да заявя, че няма.

Участвувала съм в изготвянето на две изложби в този театър. Едната беше много скромна - за Чехословакия, когато театърът гостува, и сега е тази, която беше за 75-годишнината.

Тематичен план се иска от литературното бюро, за да се изготвят такива изложби. Литературното бюро ги изготвя, работи съвършено на сляпо. Дадохме този тематичен план на Снежина Гълъбова, за да го покрие със снимковия материал, с който разполага музеят, тя го попълни този тематичен план и заяви, че с тези снимки се разполага в музея, с този комплект от снимки. Въпросът беше да се направят работни копия. Установи се впоследствие, че тези снимки не са собственост на нашия музей, а са собственост на Иван Гърчев, който би искал да направи ведомствено издание на театъра, да действа театърът за ведомствено издание на тези снимки, а Снежина Гълъбова е само консултант.

При това положение ние започнахме да работим с Държавния фотоархив, с архива на библиотеката, с архива на Съюза на артистите от снимки и с преснимане по най-варварски начин от публикации на книги, които са правени в последните 15-20 години.

Музеят ни предостави от 380 фотоса, изложени на изложбата само около 80, което ми се струва, че е ненормално положение.

Литературното бюро се зае в продължение на един месец с изследователска дейност къде, кога и как са публикувани снимки на наши актьори. Ние нямаме снимки на Апостол Карамитев например от един спектакъл, който съвсем не е толкова отдавнашен - "И най-мъдрият си е малко прост". Невъзможно е да се намерят. Архивите на двама фотографи, които са работили в театъра, къде са не е ясно. Музеят до този момент не е проявявал грижа към тях.

Аз просто апелирам към ръководството да се предизвика една действително ревизия горе на състоянието на нещата - финансова ли ще бъде, инвентарна ли ще бъде, нова инвентаризация ли ще бъде - но такава, че да се изясни какво има.

Когато аз постъпих на работа в този театър, бяха направени две нови инвентарни книги, в които беше описано имуществото на музея. Аз участвувах в тези опити. Старите инвентарни книги обаче са унищожени. Въобще аз имам чувството, че там не всичко е благополучно.

Справките, които музеят дава за литературното бюро, особено недей си бже при смърт на актьори, са на едни хвърчащи листчета с роли, а данните ние сами можем да си ги поискаме от Лили Димитрова, която е началник на Личен състав, с награждаванията, званията и годините.

Просто ми се струва, че трябва да се пристъпи към едни по-енергични мерки за окомплектоването на състава на музея. Не предявявам претенции само към Снежина Гълъбова. В последните години тя работи в едни тежки условия. Но искам да ви кажа, че Динка Алтънкова в същия този период от един много по-голям хаос, в какъвто беше нашата библиотека, излезе много успешно, изправи я на крака и можем да работим нормално с нея. А до ръкописите на Вазов и на Яворов, на нашите писатели класици ние не можем да

се доберем и те загиват в този музей.

Аз предлагам, другарю Фучеджиев, докато не се уреди климатичното съхраняване на тези документи, поне да бъдат предадени на библиотеката, за да имаме елементарен достъп до тях. Там има три текста на Вазов, ръкописни, на Белодушков. Ние нямаме достъп до тях вече в продължение на пет-шест години. Там има 10 000 снимки, казва Снежина Гълъбова. Ами те не са описани. Актьорите са с грим. Нашето поколение не познава тези актьори. Снежина Гълъбова ги познава, Гърчев ги познава, бай Христо Коджабашев е жив. Поне това да се направи, докато има хора, които познават основателите на театъра в роли.

Да не говорим за това, че съвременната продукция на нашия театър не се съхранява, не се описва и не се прави съответната документация за това нещо.

Състоянието е много по-трагично, отколкото ние разговаряме за него!

Разбира се вината не е само на Снежина Гълъбова, вината е и на литературното бюро, което проявява от дъжд на вятър такива интереси и нито един път не е повдигнало въпроса за вземането на по-остри и кардинални мерки пред ръководството за оправянето на това положение.

Но при кръгли годишнини да кажем на наши артисти, благодарение на тази книга на Снежина Гълъбова, която съществува, слава богу, че я има нея, сядам, загубвам един ден, изваждам ролите на актьора.

Ние не знаем с какво разполага нашият музей.

БАНЧО БАНОВ: Вземам думата само за това, с което аз виждам, че би трябвало да се започне ако не от днес, то от утре.

Бих искал да кажа, че при нас би трябвало да се изработи една абсолютно ясна концепция, правилник, ако щете, какво е му-

зейна ценност от работата по един спектакъл. Поне да имаме, ако щете, написано какво трябва да се запази от един спектакъл.

И аз ще направя едно уточнение – и не само от художествено гледище, не само снимков материал, не само изказвания на артисти, не само да речем една статия от един академик, която е пристигнала от 15 страници, но поради технически причини ние сме пуснали от нея 5. Тези останали страници къде да стоят? Трябва да стоят някъде и да се запазят.

Би трябвало и техническото оборудване, техническото състояние на един спектакъл да се запази, защото се оказва, че при една възстановка, ако е наред режисьорът, ако е наред художникът, ще се възстанови, но ако не, ние нямаме начин да възстановим. Трябва да се знае просто кое, да се помисли и да се реши, кое от нашата продукция представлява хайде да не го кажем музейна, хайде да не е историческа, но архивна ценност и да го пазим. Мисля, че ние имаме възможност за това и това трябва да се направи.

Трябва да ви кажа, че и аз съм малко неорганизиран човек и въпреки че се опитвах нещо да направя, нищо не излезе. Ами срамота е един Кръстьо Мирски да кажем почина – нищо от неговите къщни вещи не е запазено. Аз поне съм свидетел – той имаше огромни архивни материали, но ние нищо не можахме да вземем, защото няма кой да отиде, да удари там и да каже: вижте какво, това представлява архивна ценност, да сложи печат на къщата и т.н. А сега разбира се неговите близки са хора, чужди на театъра и естествено, че...

Аз в последните дни го навивах да прави една книга, негови лекции и т.н. Тези ръкописи са там. Аз с брат му не се познавам и не съм официално лице, което мога да върша това. Това според мене е също работа на нашия музей.

Т.е. с едно изречение да свърша, аз мисля, че трябва да

оставим временно максималните цели около музея. Аз апелирам да помислим да уредим най-напред архивно нашия театър. Да уредим архива на театъра. Защото всичко това, което днеска ни изглежда лошо или хубаво, подир 50 години ще представлява еднаценност и ще ползва поколенията.

НИКОЛИНА ЛЕКОВА: Откакто сме влезли във възстановения театър, Снежина Гълъбова нееднократно е занимавала и ръководството на театъра, и обществените организации с нуждата от сграда за музей. В това тя разбира се е безспорно права. Но ето че днеска се доказва, че това е по-сложен и труден въпрос.

От изложението, което направи, също е права, че моментално там другите съжителства, които има с някакви други наши служби от театъра, трябва ощеутре дето се вика да се прекрати и да се осигури едно помещение, за да бъдат самостоятелни.

Но аз съм дълбоко възмутена от състоянието, което тя констатира, че е в момента там горе в тъй наречения архив, и ми се струва, че даже нямаме архив! И даже погледнато по женски, от домакинска гледна точка, не мога да го възприема как тя се е примиривала с това положение. Ами ще вземеш нови кашони, ще подредиш нещата! Това са вече три години! Идват нови пиеси, нови спектакли и да няма ред кое къде е !

Това според мене е безкрайно възмутително! И за това ниси отговорност изключително тя, защото тя е в театъра от 20 години. Тя би трябвало да милее за всеки спектакъл в театъра, който излиза, и да се стреми да събира всичко. Както и за всеки актьор, който почине, да се вземе това, което е най-ценно, в музея.

Разбира се тя тука ще има основание, че не ѝ е помагано в тази насока, но основната вина си е в нея самата.

Това е, което имам да кажа.

КРИКОР АЗАРЪН: Аз най-малко имам основание да вземам от-

ношение към един такъв проблем, твърде нов в театъра съм аз и не съм запознат с това, но мене ме изумяват тука някои факти и затова просто не мога да премълча.

В театрите, където съм бил, които нямат една хилядна така да се каже история от това, което Народният театър има, обикновено има някакъв човек, който е да речем машинописката или пък секретарката, но във всички случаи това не ѝ е основното задължение. Примерно във Военния театър машинописката отговаря за архива и та има архив. Какво значи това? Има си шкафове, има си кутии и за всяко представление има снимков материал в няколко екземпляра, от които последните пет са неприкосновени. В смисъл последните пет не се дават.

По време на репетициите се правят снимки и този материал влиза там така да се каже в графата за репетиции. след това от представленията и т.н.

Всяка рецензия, всеки материал, който излиза за представлението, влиза в съответната книга и кутия. А освен това за всеки член от творческия колектив също си има нещо като атестационен картон ли, как да го кажа, където е отбелязано всичко. Например един актьор може да е от Театър 199 или да участва в представление на Театър 199, но след като този актьор е член на Военния театър рецензия, която е излязла за него, също се съхранява там.

От нещата, които се казаха тука, аз мисля, че трябва да се направи следното. Положението е толкова критично, че да се говори в едни перспективи или необходимости от такъв мащаб - научна представителна, музейна и т.н. - даже малко е смешно. Тука просто първата грижа и то алармено трябва да бъде по отношение на съхраняването на архива, класифицирането, подредането на това нещо.

Затова аз предлагам следното. Наистина по един максимално възможен бърз начин, в най-бърз срок, да се направят съвременни

шкафове, отговарящи на най-съвременните изисквания, а не някакви така да се каже бакалски шкафове и т.н. на високо ниво шкафове, каквито трябва, има си образци за това нещо.

Освен това мисля, че тази огромна работа, която се е натрупала, не е по силите на един човек. Затова аз предлагам следното. Има библиотечен институт. Тука има специалисти, които се занимават с това. Те имат и часове за практика. Просто да се отнесем към този институт и под нейно наблюдение и строг надзор разбира се, тука на хонорар ли ще бъде, на практика ли ще бъде, на бригада ли ще бъде, но аз смятам, че за този институт ще бъде чест да се вика да дойдат и да вземат участие в тази работа.

Става въпрос да се намери някаква форма тука да влезат квалифицирани хора, които разбират от работата, от библиотечно, от архивно дело, и да помогнат ние да внесем/ред в това нещо.

Аз съм съгласен с Банчо, че за нас сега проблемът е архивен, а след това, ако имаме база вече, да помислим за музей, да помислим така да се каже за представителната част, за представителната страна и за научната работа.

МИРЧО ДОКОВ: След толкова тревожни сигнали аз смятам, че е трудно да се добави нещо повече. Но аз искам да допълня, че подобни разговори се водеха още преди 20 години, другарю Фучеджиев, когато аз бях тука в театъра. Дори тогава ние направихме стелажи за този музей, при това стоманени, за този музей, които разбрах, че са изчезнали.

Имам конкретни предложения:

Първо, трябва да се приведе в известност цялото състояние на музея. Това е задача номер 1.

Второ, да се потърсят подходящи депа, за да може да се съхраняват особено ценните материали, които не могат в никакъв случай да бъдат заменени.

Трето, в системата на Комитета за изкуство и култура има един научноизследователски институт с подразделения, които са специализирани за разработки на инсталации и съоръжения за музеи, библиотеки и т.н. Да се обърнем към тях за съдействие и за методически указания по уреждането на музея.

Едно съвсем конкретно предложение във връзка с предстоящия конгрес на ИТИ. В София има един салон, който Българска музика ползва една година за концерти пет или шест пъти, който салон сега в продължение на пет години се ползва само за мостри на обувки и шапки, разбира се на разни търговци в страната, и веднъж за една на съветска изложба. Имам предвид изложбения салон на бившия Тексим, който след това беше даден на Министерството на леката промишленост. Той е на гърба на Китайската легация с вход откъм бул. Руски. Един прекрасен салон. Аз там лично съм водил др. Йорданов и кмета на София.

ОБАЖДАТ СЕ: Там се правят ревюта.

МИРЧО ДОКОВ: Не се правят ревюта там. Едно прекрасно помещение, което евентуално ние можем да използваме за този предстоящ конгрес. Да се обърнем към градското партийно ръководство и въобще към ръководството на София, за да се представим пред вашите гости по-достойно, като временно там се уреди една изложба, една експозиция.

Освен това долните етажи са възможни за съхраняване на музейни ценности. Входът му е откъм бул. Руски до Китайската легация. Много представително място.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Те няма да го дадат.

МИРЧО ДОКОВ: Сега е собственост на Центъра за нови стоки и мода.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Няма да ни го дадат. Никой не дава вече. /Веселост/

Другото ми предложение е такова. Понеже познавам горе-долу строящия се Конгресно-концертен център, мога да ви кажа, че в долния етаж има голяма театрална зала с около 600 места и ми се струва, че има твърде много обем, в които евентуално може да се устрои временно, докато се направи музеят, един театрален музей, тъй като се предвижда там...

Чисто и просто всеки четвъртък от 11 до 12 часа се събират една специална комисия, председателствувана от др. Георги Йорданов, да му се съобщи на него, че Народният театър и въобще българският театър е останал без музейно помещение и да се помоли да се възложи на проектантите да намерят в огромния обем от 600 хиляди кубика на сградата няколко хиляди кубика за едно подходящо помещение за експозиция на театралния музей, а също така и за съхраняване на музейните ценности. Има възможност да стане това нещо. Познавам много добре този център.

Що се касае до помощта, която трябва да се окаже за временно подреждане, ние ще го направим. Но в това помещение горе не можем да поберем всички експонати в разгърнат вид с оглед да могат да бъдат описани и подредени.

Затова предлагам час по-скоро ония експонати, които не представляват особена ценност, да се изнесат, след като се ремонтира предварително къщата на Марта Полова, за да могат да се съхраняват временно там, като се вземат и съответните мерки за опазването им от пожар, крадци и т.н.

И накрая, тъй като действително голяма част от музейните ценности се намират в частно притежание, чрез пресата или да се обяви една акция за събиране на такива материали пред вид на предстоящото организиране на Музей на българския театър. Може би сред 1000 притежатели ще се намерят четири или пет, които все пак ще

дадат нещо, което представлява ценност за театъра.

ОБАЩДАТ СЕ: Продават ги.

МИРЧО ДОКОВ: Или може би ще ги продадат. Трябва да се направят постъпки пред Комитета за изкуство и култура евентуално да се осигурят и средства за купуването им. Има много средства за купуване на картини от художници. Същият фонд да се използва и за купуването на експонати за музея, музейни ценности, които се намират в притежание на един или други български гражданин.

Това са моите предложения.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕЛКИЕВ: Кой друг иска думата? Снежана Гълъбова.

СНЕЖАНА ГЪЛЪБОВА: Аз абсолютно нищо няма да опровергая, нищо ще се противопоставя на което и да било от изказванията, но искам да кажа само едно изречение.

В една или друга степен изказванията са верни, не цялостно разбира се, в никакъв случай.

Освен това искам да кажа, че когато аз дойдох в театъра, заварих на втори балкон една стая, която представляваше образно казано един огромен кош за боклук, в който в абсолютен безпорядък бяха хвърлени неща от вратата на право. И когато тази стая горе беше обзаведена, както каза Дюков, с известни дъпа и рафтове, имаше порядък и нямаше възражения срещу архивната работа на музея. И дотогава, докато архивът е беден, архивът е на земята сега. И друга оценка не може да се даде освен тази, която се даде.

Но просто искам да кажа, че категорично отхвърлям цялата тази вина да се стоварва върху мене.

Това е.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНО ИЗКАЗВАНЕ

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Друг кой иска думата? Няма. Тогава да приключваме.

Другари, тука информацията, която направи Снежана Гълъбова, е абсолютно непълна разбира се. Нейната претенция се свежда до това, че тя няма условия. Това е известно на всички. Но откакто аз съм тука, не си спомням ти да си повдигнала веднъж въпрос! Мене това ме възмуцава - че повече аз съм се интересувал от това помещение отсреща и аз проявих инициатива да събирам хора и карах др. Григоров да ги събира, за да обмисляме какво ще стане и как ще стане, а ти никога не се сети!

Трябва да ти кажа, че аз не знам дали горе има рафтове или няма и не ми е работата това на мен. Но не мога да допусна, че ти, човек, който завежда музея, за най-елементарните неща не се сещаш и не поставяш въпроса, че горе трябва да се правят рафтове, защото сега ние нямаме друг избор.

СНЕЖАНА ГЪЛЪБОВА: Поставих го, другарю Фучеджиев, и пред др. Григоров.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Моля ти се. Няма да ме прекъсваш.

СНЕЖАНА ГЪЛЪБОВА: Да, извинявайте.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Мен това ме възмуцава. Възмуцава ме фактът, че ти, не знам там с какво се занимаваш, толкова време си в този музей, очевидно познаваш работите, имаш опит и т.н., но ти чакаш всичко да ти свършат наготово! Ти си свикнала с това - някой друг да се занимава с проблемите на музея, а пък ти така да се каже вътре ще реализираш идеите. Няма такова нещо! ^{Нито} ~~Нито~~ ^{Дж}кой ~~нико~~ ще ти направи рафтове, нито някой ще се зелоуви да прави нещо. Всеки си има работа. Даже и литературното бюро, което трябва

да има по-пряко отношение към музея, има отношение, което е на друг институт в театъра към музея. А човекът, който се занимава с музея, това си ти.

И аз, и всички си даваме абсолютно сметка за ситуацията, в която се намира този музей. Ти нямаш вина за това. Но ти имаш вина за тези елементарни неща, които могат да се направят, а не се правят. Имаш вина и за това, че когато се искат от теб справки не си в състояние да ги дадеш или не ги правиш както трябва, че не си човек, който действа тука активно, не прави всичко онова, което зависи от него, за да облекчава нещата, когато трябва да се направи или една експозиция, или да се изготви някакъв материал.

Аз не знам каква документация се прави на постановките, които ние произвеждаме така да се каже една след друга. Но това е също много съществен въпрос.

Другари, ние не можем да отиваме на максимални претенции по отношение на музея, защото няма условия, за да реализираме тези претенции. Нито къщата на Марта Попова може да осигури тези условия, нито евентуално къщата на Кръстьо Сарафов.

Тука идеята беше все пак да направим една елементарна експозиция на този етаж. И въпреки че др. Кабакчиев каза, че няма условия, аз все пак не мога да приема неговото съображение. И при положение че не беше се намесил комитетът тука да го вземем ние при всички случаи щяхме да направим там една експозиция. Може би тя нямаше да бъде съвършена, може би нямаше да бъде изчерпателна, но щяхме да я направим и тя щеше да бъде полезна, защото е близо до театъра и това е единственият вариант в момента и вероятно за дълго време ще бъде този вариант, който щеше да ни даде някаква възможност да облекчим работата на този музей. Тука това да остане за обработката на материалите, а там да се напра-

ви експозицията, там също да се работи.

Така или иначе тука има седем-осем стая.

МИРЧО ДОКОВ: Девет.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Девет, които решаваха въпроса. Ние тука гледахме специален макет за това. Тука една архитектка разви тезата, че това не можело да стане, защото трябвало да се прави долу подът, трябвало да се извадят ателиетата на Съюза на артистите. Казах, че Кабакчиев няма да ги извади по никакъв начин, за да си направим ние тука подовете, и затова каквито са подовете, такива ще останат и така ще се решава въпросът.

Обаче се оказа, че др. Писарев без изобщо да ми съобщат, ~~както казах~~ се намесва в това нещо и с това предрежават въпроса.

Така че сега ние друг вариант няма да търсим и не можем да търсим. Това, което трябва да се прави, трябва да се прави на тази територия.

Следователно веднага да се намери начин тези имуществата там, които са чужди на тази територия, да се извадят от там, да им се потърси другаде място, да се види как ще се съхраняват, но да се махнат от там. Да остане само това, което е имущество на музея.

На второ място, веднага да се повика Манол, нашият дърводелец, другарю Григоров и другарю Доков, тези въпроси предоставям на двамата. Аз тука сега ще кажа какво трябва. Да се провери в тази служба в комитета, за която казващ, за рафтове и т.н. За месец няма да стане, но да се направят стелажи, да се направят и шкафове, защото ние друга перспектива засега нямаме, и там да се съхраняват по-ценните неща.

Искам да ми се представи една номенклатура на нещата от всяка постановка, на които трябва да се прави документация - това, това, това в толкова екземпляра. И когато разбере, че не

не го правиш това нещо, тогава ще си приказваме по друг начин.

АЛЕКСАНДЪР ГРИГОРОВ: Тази номенклатура ще се изготви от?

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: От Снежана Гълъбова, няма да я изготвите вие! Вие не ги разбирате тези работи. Разбира се, че тя ще ги направи.

МИРЧО ДОКОВ: Аз ще направя предложение за техническа документация.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Да. Това е въпрос, който има начин да се уточни. Тази номенклатура да се направи и да ми се представи. Искам да знам как се осъществява тази документация. И откакто аз съм директор на театъра дали по тази номенклатура се правят тези неща, защото има елементарни неща, които аз не съм задължен да ги въвеждам, нито пък аз съм човекът, който ги открива. В един музей на театър тази номенклатура трябва да съществува винаги и да се правят примерно три комплекта снимки, три плаката за постановката, три програми и т.н. Екземпляри на режисьор, суфлърски и т.н.

И като се направи тази номенклатура, след това нататък абсолютно обезпечаване на тази документация за всяка постановка, с неприкосновени комплекти и с другите, които могат да се дават да се ползват.

Освен това Снежана Гълъбова с литературното бюро да изготвят един идеен списък за някои малки експозиции, които ние ще правим във фойетата на втори балкон. С тази работа няма да се занимава литературното бюро, ще се занимава музеят. Тя ще подготвя всичко, каквото трябва, експонати, костюми, снимки, с фотоархив, с други фотографии, с частни лица и т.н.

КИРЧО НЕДЕЛЧЕВ: И много деликатно трябва да се намесваме.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Това може да се обмисли, да се видат какви са помещенията и ако трябва, да се направят някои стък-

лени витрини да се направят. Разбира се, като се съобразяваме с интериора. Не можем да правим неща, които да нарушават...

КИРИЛ НЕДЕЛЧЕВ: Това е сложен проблем.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Разбира се. Този въпрос трябва да се обмисли.

Какво е положението с инвентаризацията на документацията?

СНЕЖАНА ГЪЛЪБОВА: Сега правим инвентаризация под ръководството на др. Бакърджиев.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Кои участвуват в тази инвентаризация?

ГЕОРГИ БАКЪРДЖИЕВ: Гърчев, другарю Фучеджиев, е включен в тази работа. Даже вече ние му платихме една част под формата на хонорар. Той е подредил някои неща. Обаче за да има ефект от цялата тази работа, трябва действително да станат тези стелажи, за които говорихте, и да се подредят окончателно.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Описи правят ли се?

ГЕОРГИ БАКЪРДЖИЕВ: Правят се.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Описите на какво се правят - на книги или на листове?

ГЕОРГИ БАКЪРДЖИЕВ: На книги. Ще бъдат окончателни в книги със съответната форма.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Тези книги ще ги прошнуровате, номерирате и ще ги подчетатате.

ГЕОРГИ БАКЪРДЖИЕВ: Разбира се със съответните изисквания.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Кога ще я свършите тази инвентаризация?

ГЕОРГИ БАКЪРДЖИЕВ: Желанието ни е да свършим час по-скоро. Остава да се довърши.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: До края на сезона да се ликвидира

този въпрос, за да знаем по тези книги какво има и къде се намира. Вече трябва да знаем кое къде се намира. Вече като има шкафове, не е необходимо комисия да инвентаризира, а Снежана Гълъбова може да каже в този шкаф в лявата страна, че има тези и тези папки, които съдържат това и това...

АНТОНИЯ КАРАКОСТОВА: Инвентарните книги и другите неща къде ще бъдат? И старите също трябва да бъдат налице.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Къде са старите книги?

СНЕЖАНА ГЪЛЪБОВА: При нас са. Бях ги показала на другаря Бакърджиев.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Добре. Старите книги също трябва да бъдат налице. Всичко, което е опис на документацията на музея, на архивното богатство така да се каже, трябва да съществува да присъствува тука.

Задачата е в тези елементарни условия, почти невъзможни, които съществуват, ние да можем да ползваме, доколкото е възможно, материалите, с които разполагаме. За това се изисква според мен Снежана Гълъбова да се занимава малко по-енергично с претенциите, които се предявяват към нея - претенции в смисъл на искания по различни въпроси. Ти докладните записки ги правиш много грижливо, когато трябва да искаш нещо, но очевидно другите неща не ги правиш така грижливо. Когато ти се поиска нещо, има си форма има си канцелария, където може да се напише, да се направи. Тези неща, които се решават около една изложба, ти трябва да ги вършиш. Няма кой друг да ги върши. Ти ще ходиш и във фотоархива, ти ще издирваш снимките. Разбира се ще ти се помага. Но основният човек, който трябва да се занимава с това, си ти.

А ти, че пишеш там някаква книга, това е много хубаво, но само с тази книга не може да се занимаваш. Има си текуща ра-

бота, която трябва да върви, която трябва да се върши.

Аз още веднъж ще видя какви са намеренията на Комитета за култура относно този партерен етаж. На мене никак не ми се иска да се откажа от тази възможност. Но това е вече друг въпрос. Друг е въпросът и с тези къщи, където бихме могли да пратим някои от материалите, които да кажем не се ползват, не са необходими така често, за да се съхраняват и да можем тука да дадем по-голям простор за тези, които са ни необходими и с които ще работим. Но това е въпрос на оглеждане на къщата на Марта Попова преди всичко.

АЛЕКСАНДЪР ГРИГОРОВ: Тя сега е реално наша.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Да, тя е реално наша. Трябва да се уговорим да отидем да я видим.

МИРЧО ДОКОВ: Сега само на нея можем да разчитаме.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Да. Да видим какво е необходимо да се направи там като ремонт, като приспособяване, за да можем да я използваме.

На въпросите, които се поставиха тука за хора на хонорари казвам не, защото д-р Иван Гърчев се ползва достатъчно. За широките научни работи при това състояние на музея сега не може да се говори. Смятам, че тази елементарна работа, която трябва да се върши, текущата, обслужващата театъра, може да се върши от работника на музея. Музейният работник е достатъчен. Това трябва да бъде една работа, която да обслужва театъра. И винаги, когато тя е искала да разрешим на Гърчев да работи, когато се прави нещо по-голямо, ние сме давали такова разрешение.

Възлагам на др. Григоров и на др. Мирчо Доков тези неща около обзавеждането. За къщата ще видим. Може да отидем заедно да я видим. Това ще стане в най-близко време. Говоря за къщата на Марта Попова. Трябва да има контакт със Снежана Гълъбова, за

да се види какво се прави. Каквито искания има, също трябва да се удовлетворяват с оглед на интересите на работата, за да може по някакъв начин да съществува това, което е архивно и музейно богатство, и да ползваме това, което можем да ползваме.

МИРЧО ДОКОВ: Не е ли редно да се оформи всичко това в една наредба за организацията на музея.

И вторият етап е да се направи един правилник за този музей, за да се знае кой има право да го експлоатира, как да става това и т.н. и т.н. Такива правилници има в много музеи.

И последната ми бележка е такава. Доколкото съм информиран, сградата на Гендович в 1981 година трябва да се предаде отново на комитета. Тя трябваше да бъде предадена миналата година и трябваше там да се устроят някои неща. Но поради настояване на министъра на народната отбрана, тя остана до 1981 година. Така бяхме информирани официално. До тогава ще остане на разположение на МНО. В тази сграда може да се обзаведе един чудесен музей. Макар че някои пледират за оставане на Бамбука, но това може да бъде един чудесен музей.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Не, долу ще бъде кафене.

МИРЧО ДОКОВ: Но горе има и други зали.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: Долу ще бъде кафене "Народен театър".

МИРЧО ДОКОВ: Но горе има и други зали, модерни, хубави.

ПРЕДС. ДИКО ФУЧЕДЖИЕВ: После ще видим.

Приключваме.

/Закрито в 18,40 часа/

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/Д. ФУЧЕДЖИЕВ/

СТЕНОГРАФ:

/Л. Лазов/